

Literaturanmeldelser.

Roald Amundsen. Sydpolen. G. B. N. F., København 1912. I. 528 S. II. 424 S.

Sydpolen kalder den berømte Opdager sin Bog, ikke Sydpolens Erobring eller lignende. Beskedenhed hører med til denne Mands mange Dyder. Med smukke og forstaaende Ord vurderer han sine Forgængeres Fortjenester, fra James Cook til Shackleton, den lange Række af Sydpols-Helte, paa hvis Værk det lykkedes Amundsen at sætte Kronen. Bogens første Afsnit er en velskrevet Vejledning i den antarktiske Forsknings Historie. Der er en iøjnefaldende Modsætning mellem de Beretninger om Farer og Rædsler, hvoraf denne Historie er opfyldt, og den følgende Fortælling om Amundsens egen Færd. Heldet har fulgt ham i en ualmindelig Grad — men man forstaar nok, at en væsentlig Grund til, at alt gik saa vel, var den Omstændighed, at alt i Virkeligheden var saa vel gennemtænkt og tilrettelagt af Lederen, til Trods for at denne Sydpolsekspedition for Verdens Øjne saa ret improviseret ud. Det er i Kraft af og paa praktisk Erfaring grundet Indsigt i, hvorledes en Polarrejse bør foretages, at Amundsen og hans Mænd sejrede, det var af stor Betydning, at Halvdelen af Frams Besætning var hærdede Ishavsfarere.

Selvfølger er Bogen, som næsten alle nyere Beskrivelser af Polarrejser, opfyldt af en uendelig Mængde Smaating, som forekommer Læserne noget overflødig; Bagateller svulmer op i Polar-nattens Ensomhed; men unægtelig virker f. Eks. Stilen i John Franklins Beretninger om sine to første Rejser i al den tørre Knaphed langt stærkere end moderne Polarrejsendes allermest udførlige Skildringer af Livet i Vinterlejren. Ogsaa de talrige Illustrationer synes en Smule ensformige. Da Antallet af Deltagere i Ekspeditionen jo er begrænset, gentager de samme Personers Fotografi sig ret ofte.

Skønt Amundsens Ekspedition, som han selv siger, i første Række gjaldt dette at naa Polen, har den dog ogsaa derudover beriget Videnskaben. Af særlig Interesse er Sandsynligheden

af en Forbindelse mellem Syd-Victorialand og Kong Edward VII.s Land og Opdagelsen af Dronning Mauds vældige Bjærgkæder, der efter Amundsens Formodning strækker sig tværs over det antarktiske Kontinent. — Medens Amundsen drog mod Sydpolen, foretog »Fram«s Fører, Premierløjtnant Thv. Nielsen værdifulde hydrografiske Undersøgelser i det sydlige Atlanterhav; i Slutningen af Amundsens Bog findes en Afhandling om disse Undersøgelseres Resultater af Bjørn Helland-Hansen og Fridtjof Nansen.

— Trods den Ensformighed, som unægtelig præger Bogens næsten tusinde Sider, vil den dog sikkert for interesserede Læsere været meget underholdende. Og højt over Detaillerne tegner sig Billedet af Førerens stærke og kloge Personlighed.
Gudmund Hall.

Gervais Lyons: Afghanistan: The Buffer State. Great Britain and Russia in Central Asia. (8vo. VII + 232 Sider + Index. 2 Kort. — Madras: Higginbotham & Co. London: Luzac & Co. 1910

Der er næppe noget Spørgsmaal i international Politik, som indenfor de europæiske Stormagters Regering omfattes med en mere levende og anspændt Interesse end Spørgsmaalet om, hvorledes den nærmere Orients politiske Fremtid skal ordnes, uden at den europæiske Ligevægt forrykkes. Af disse Forholds Ordning afhænger to Stormagters Eksistens som saadanne, og ligeledes for de andre Magters Vedkommende er Sagen af den alvorligste Art. Desværre er den Literatur, som behandler disse iøvrigt vanskelig tilgængelige Emner, i Almindelighed saa tendensløs (f. Eks. den omfangsrige Literatur, som betrygger Tysklands økonomiske Fremtid ved Hjælp af det asiatiske Tyrkis naturlige Rigdomskilder), at der gives den, sædvanligvis fra direkte Kritik og Sammenligning afskaarne Læser en ganske fordrejet Fremstilling, og det er derfor saa meget mere prisværdigt, naar der af og til fra kompetent Side fremkommer en Oversigt